

الف				بسمه تعالی	مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه
موضوع:				امتحانات نیم‌سال دوم - سال تحصیلی ۹۶-۹۵	معاونت آموزش
پایه:				قرآن ۴	اداره امتحانات
تاریخ:				۹۶/۰۲/۲۴	
۱۰:۳۰				ساعت:	

نام کتاب: گزیده تفسیر نمونه (سوره‌های مریم، طه، انبیاء، مؤمنون، لقمان)

لطفاً به همه سؤالات تستی و ۸ سؤال تشریحی پاسخ دهید، در صورت پاسخ به همه به سؤال آخر نمره داده نمی‌شود (تستی ۱ و تشریحی ۲ نمره)

تستی

۱. در آیه ﴿خَلَفَ مِنْ بَعدِهِمْ خَلْفٌ أَضَاعُوا الصَّلَاةَ﴾ منظور از «ضایع کردن نماز» چیست؟

۹۲

ج

ا. سهل انگاری در نماز ☐ ب. تارک الصلوات بودن ☐

ج. انجام دادن اعمالی که نماز را در جامعه تباه کند ☒ د. دوری از عبادت ☐

۲. مراد از «أَهْلُ الذِّكْرِ» در آیه ﴿فَاسْأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ﴾ چیست؟

۱۵۵

د

ا. دانشمندان اهل کتاب ☐ ب. دانشمندان و فقهای مسلمان ☐ ج. اهل بیت ☐ د. رجوع جاهل به عالم ☒

۳. مراد از «سُلْطَانٌ مُبِينٌ» در آیه ﴿ثُمَّ أَرْسَلْنَا مُوسَى وَأَخَاهُ هَارُونَ بِآيَاتِنَا وَسُلْطَانٍ مُبِينٍ﴾ چیست؟

۲۵۵

ا

ا. منطق نیرومند ☒ ب. معجزات ☐ ج. سعه صدر ☐ د. تورات ☐

۴. در آیه ﴿وَمَا يَجْدُ بآيَاتِنَا إِلَّا كُلُّ خَتَّارٍ كَفُورٍ﴾ واژه «خَتَّار» به چه معنا است؟

۵۷۷

ب

ا. خیانت کار ☐ ب. پیمان شکن ☒ ج. مغرور ☐ د. فخر فروش ☐

تشریحی

* ﴿يَرْثِي وَيَرِثُ مِنْ آلٍ يَعْقُوبَ وَاجْعَلْهُ رَبِّ رَضِيًّا﴾

۱. مراد از «ارث» در آیه چه نوع ارثی است؟ توضیح دهید. ۷۴

ارث در اینجا مفهوم وسیعی دارد که هم شامل اموال و مقامات معنوی می‌شود؛ زیرا اگر افراد فاسق صاحب اختیار اموال فراوانی می‌شدند جای نگرانی شدید بود که فساد کنند و همین‌طور اگر رهبری معنوی مردم به دست افراد ناصالح می‌افتاد نیز مایه نگرانی بود.

* ﴿أُولَئِكَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ مِنْ ذُرِّيَةِ آدَمَ وَمِنْ مَحَلَّمَ مَعَ نُوحٍ وَمِنْ ذُرِّيَةِ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْرَائِيلَ وَمِمَّنْ هَدَيْنَا وَاجْتَبَيْنَا﴾

۲. آیه را ترجمه کنید. ب. منظور از «ذُرِّيَّةَ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْرَائِيلَ» چه کسانی هستند؟ ۹۲

آنان پیامبرانی بودند که خداوند مشمول نعمتشان قرار داده بود از فرزندان آدم و از کسانی که با نوح بر کشتی سوار کردیم و از دودمان ابراهیم و یعقوب و از کسانی که آنها را هدایت کردیم و برگزیدیم.

منظور از ذریه ابراهیم: اسحاق و اسماعیل و یعقوب هستند و مراد از ذریه اسرائیل: موسی، هارون، ذکریا، یحیی و عیسی هستند.

* ﴿كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَلَا تَطْغَوْا فِيهِ فَيَحِلَّ عَلَيْكُمْ غَضَبِي وَمَنْ يَحِلَّ عَلَيْهِ غَضَبِي فَقَدْ هَوَىٰ﴾

۳. ا. با توجه به آیه، منظور از «طغیان در نعمت» چیست؟ ب. عبارت «مَنْ يَحِلَّ عَلَيْهِ غَضَبِي فَقَدْ هَوَىٰ» را ترجمه کنید. ۱۳۱

ا. انسان به جای استفاده از آن نعمت‌ها در راه اطاعت خدا و در طریق سعادت، آنها را وسیله‌ای برای گناه و ناسپاسی و کفران قرار دهد.

ب. هر کس غضب بر او وارد شود سقوط می‌کند.

* ﴿لَوْ كَانَ فِيهِمَا آلِهَةٌ إِلَّا اللَّهُ لَفَسَدَتَا﴾

۴. آیه به کدام یک از براهین فلسفی اشاره دارد؟ آن را تقریر کنید. ۱۶۰

آیه اشاره به برهان تمناع دارد و آن این است که در این جهان، نظام واحدی حکمرماست و هماهنگی قوانین و نظامات آفرینش حکایت از این دارد که از مبدأ واحدی سرچشمه گرفته است؛ چون اگر مبدأها متعدد بود هرگز هماهنگی وجود نمی‌داشت و هرکدام اثر دیگری را خنثی می‌کرد سرانجام جهان به فساد کشیده می‌شد.

۵. به نظر مصنف، در سوره «انبیاء» که بحث از سرگذشت انبیای بزرگ الهی است چرا از حضرت مریم نام می‌برد و او را در ردیف انبیاء مطرح می‌کند؟ ۱۸۸

ذکر حضرت مریم در ردیف بحث‌های مربوط به انبیاء یا به خاطر فرزندش حضرت عیسی است یا به جهت شباهت تولدش از جهاتی به تولد حضرت یحیی است و یا به خاطر آن است که روشن سازد عظمت مقام ویژه مردان بزرگ نیست بلکه زنان بزرگی هم بوده‌اند که برای دیگران اسوه بودند.

* ﴿الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ﴾

۶. أ. «خشوع» در لغت به چه معنی است؟ ب. منظور از خشوع در نماز چیست؟ ۲۴۱

أ. خشوع در لغت به معنای حال تواضع و ادب جسمی و روحی است.

ب. خشوع در نماز به این معناست که نماز مؤمنان فقط الفاظ و حرکات بی‌روح و فاقد معنا نیست، بلکه به هنگام نماز چنان حالت توجه به پروردگار در قلب آنان به وجود می‌آید که از غیر او جدا می‌شوند و به او می‌پیوندند.

* ﴿قَدْ كَانَتْ آيَاتِي تُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ فَكُنْتُمْ عَلَىٰ أَعْقَابِكُمْ تُنْكِرُكُمُون﴾

۷. «تَنْكِرُكُمُون» به چه معناست و در آیه شریفه کنایه از چیست؟ ۲۶۱

«تَنْكِرُكُمُون» به معنای برگشتن به عقب است و در آیه شریفه کنایه از کسی است که سخن نامطلوبی می‌شنود و به قدری نگران و وحشت‌زده می‌شود که بر پاشنه پایش به عقب باز می‌گردد.

* ﴿وَمِنَ النَّاسِ مَن يَشْتَرِي لَهْوَ الْحَدِيثِ لِيُضِلَّ عَن سَبِيلِ اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ﴾

۸. أ. منظور از «لَهْوَ الْحَدِيثِ» در آیه شریفه چیست؟ ب. تعبیر «بِغَيْرِ عِلْمٍ» اشاره به چیست؟ ۵۶۱

«لَهْوَ الْحَدِيثِ» مفهوم وسیعی دارد که هر سخن یا آهنگ سرگرم کننده و غفلت‌زا را که باعث کشاندن انسان به بیهودگی یا گمراهی می‌شود، در بر می‌گیرد.

ب. تعبیر اشاره به این است که منحرفان حتی به مذهب باطل خود نیز ایمان ندارند؛ بلکه صرفاً از جهل و تقلیدهای کورکورانه پیروی می‌کنند.

* ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ وَأَخْشَوْا يَوْمًا لَا يَجْزِي وَالِدٌ عَن وَلَدٍ وَلَا مَوْلُودٌ هُوَ جَارٍ عَن وَالِدٍ شَيْئًا إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ فَلَا تَغُرَّنَّكُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَلَا يَغُرَّنَّكُم بِاللَّهِ الْغُرُورُ﴾

۹. دو امر و دو نهی‌ای که در آیه شریفه به کار رفته، اشاره به چه چیزی دارند؟ ۵۷۸

دو امر در آیه شریفه یکی به مبدأ اشاره دارد و دیگری به معاد و دو نهی در آیه، اولی به زرق و برق دنیا و دومی به وسوسه‌های شیطانی اشاره می‌کند.